

7. Проекти, зареєстровані за всі сесії VIII скликання / Офіційний сайт Верховної Ради України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc2_5_1_J?ses=10009&num_s=2&num=&date1=&date2=&name_zp=&out_type=&id=.

8. Проект Закону про внесення змін до Закону України «Про Регламент Верховної Ради України» щодо удосконалення механізму наближення законодавства України до права ЄС № 2046а від 09.06.2015 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=55532.

Є. М. Білоусов¹

ЩОДО ПРИНЦИПІВ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ В КОНТЕКСТІ ВИБОРУ ВЕКТОРА ЇЇ МІЖНАРОДНО- ЕКОНОМІЧНОГО СПІВРОБІТНИЦТВА ТА СПІВПРАЦІ

Україна як держава одночасно є і суб'єктом і об'єктом в системі забезпечення міжнародної економічної безпеки, що обумовлює дотримання низки принципів забезпечення економічної безпеки держави, які з одного боку будуть визначальними та спрямовуючими критеріями стабілізації та нормалізації розвитку економічних відносин, а з іншого – закладуть необхідний вектор стратегічних дій влади з метою підвищення якості управління та перетворення України в регіонального лідера не лише за рівнем економічного розвитку, а й за рівнем економічної стабільності та запасом міцності всієї господарсько-економічної системи. Такими принципами повинні стати наступні:

– пріоритет захисту економічного суверенітету України та національної економіки – це є засадницький базовий принцип, безумовність якого продиктована самою природою державного суверенітету;

– верховенство закону – це ключовий принцип майже в усіх аспектах державного управління та управління економічними процесами. Закон є мірилом рівня розвитку ринкових відносин, а тому від його якості залежить і спроможність держави стимулювати та створювати конкурентоспроможних вітчизняних суб'єктів господарювання, які б витримували

¹ Кандидат юридичних наук, доцент, доцент кафедри міжнародного права Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого

ли конкуренцію на міжнародних ринках, що б суттєво зменшило потребу у фінансуванні інститутів, що забезпечують економічну безпеку держави та її підтримання виключно за рахунок власних коштів, відкриваючи можливість делегувати частину повноважень в цій сфері на рівень національних корпорацій;

– співвідношення та співставність вітчизняного законодавства в сфері захисту економічної безпеки та відповідних міжнародно-правових норм – цей принцип визначає необхідність кореляції системи міжнародного права та національного законодавства в процесі забезпечення міжнародної економічної безпеки та національної економічної безпеки. Питання про пріоритетність норм міжнародних чи національних не ставиться, оскільки цілком об'єктивно, що вітчизняна система законодавства не достатньо інтегрована із світовою та європейською, що вимагає розробки та прийняття відповідних законодавчих актів, тому слід вести мову про ефективність та виваженість механізмів, які закладаються в різних системах нормативних актів, і в такий спосіб замінити недієві норми більш ефективними;

– адекватність, доцільність, змістовність, раціональність, своєчасність та дієвість державно-управлінських механізмів по забезпеченню економічної безпеки України – цей принцип визначає вимоги до прийняття управлінських рішень та вимоги щодо витрат державних фінансів на підтримання належного рівня економічної безпеки держави;

– взаємовигідність умов міжнародної кооперації – цей принцип означає необхідність узгодження та дотримання інтересів України рівно як і інтересів інших держав – учасників системи забезпечення міжнародної економічної безпеки. В цьому контексті слід звернути увагу на подолання диспропорційності економічного розвитку, а відтак і диспропорційності можливостей країн по забезпеченню безпеки власної економічної системи. Іншими словами необхідно віднайти такий механізм узгодження рішень на наднаціональному рівні, який дасть змогу дотримуватись інтересів всіх учасників зазначених процесів. На практиці – ж будь-яке інтеграційне утворення має свого лідера або лідерів, і тому саме від їх позиції залежить алгоритм дій, спрямованих на подолання та мінімізацію глобальних чи регіональних економічних ризиків;

– рівність можливостей та умов для законної діяльності економічних суб'єктів резидентів та нерезидентів – цей принцип повинен реалізовуватися в першу чергу в межах дотримання інтересів національної безпеки держави. Іншими словами, рівноправність суб'єктів господарюван-

ня повинна витримуватись в рамках загальної стратегії розвитку держави за найбільш сприятливим сценарієм. При цьому слід мати на увазі, що у випадку застосування антикризового сценарію, пріоритет повинен надаватися вітчизняним суб'єктам господарювання із обов'язковою компенсацією з боку держави можливих витрат для них, у конкурентній боротьбі із суб'єктами господарювання-нерезидентами. Ця практика є прийнятною для більшості розвинених держав світу, тому її доцільно запровадити і в Україні;

– стимулювання вітчизняної економіки на засадах інноваційності – цей принцип означає пріоритетність напрямку імпортозаміщення в процесі реалізації вітчизняної державної економічної політики. При цьому слід враховувати, що стимулювання імпортозамінюючих галузей та виробництв повинно не лише відбуватися в рамках програм прямого цільового фінансування, а за рахунок розвитку державного корпоративного сектору – державних підприємств, що здатні приносити реальне збільшення ВВП за рахунок високого рівня наукоємності, інноваційності та конкурентоспроможності власної продукції;

– послідовність та системність відкриття національної економічної системи – цей принцип є ключовим з точки зору розуміння закордонними партнерами правопорядку держави місця здійснення діяльності, прозорості діяльності її окремих органів, а також стабільності розроблюваних управлінських програм розвитку економіки. Разом із тим, відкриття власної економіки не повинно зашкоджувати вітчизняним суб'єктам господарювання та перетворюватись в стримуючий фактор для розвитку стратегічних галузей національної економіки;

– визнання юрисдикції найавторитетніших міжнародних арбітражних інстанцій – цей принцип дає змогу суттєво піднімати рівень стабільності вітчизняної економічної системи саме у взаємовідносинах із закордонними партнерами та іноземними державами в цілому з питань здійснення господарської діяльності. Реалізація цього принципу відкриває потенційні можливості захистити свої права наявними засобами судового захисту в національних і міжнародних судових інстанціях, що суттєво підвищує довіру іноземних інвесторів до національної економіки;

– пріоритетність захисту стратегічних галузей економіки – цей принцип означає необхідність пошуку збалансованої моделі державного забезпечення розвитку найбільш пріоритетних та стратегічних галузей вітчизняної економіки не за рахунок заміщення вітчизняних суб'єктів

господарювання закордонними, а за рахунок стимулювання діяльності перших.

Таким чином, наведена система принципів повинна бути покладена в основу зовнішньоекономічного та зовнішньополітичного вектору України та суттєво скорегувати нині існуючий. В своїй сукупності наведені положення формування засад політики забезпечення економічної безпеки України в кооперації з іншими державами з питань забезпечення міжнародної економічної безпеки визначатимуть зміст державно-управлінських дій з елементами протекціонізму.

М. Г. Хаустова¹

ІМПЛЕМЕНТАЦІЯ ЄВРОПЕЙСЬКИХ ПРАВОВИХ СТАНДАРТІВ У ПРАВОВУ СИСТЕМУ УКРАЇНИ

У сучасному житті, в умовах глобалізаційних та інтеграційних процесів все більше значення набувають міжнародні стандарти забезпечення й захисту прав і свобод людини, європейські принципи і стандарти публічного права й адміністративного законодавства [1, с. 33–34]. Сьогодні сприйняття європейських орієнтирів часто відбувається завдяки процесу європейської інтеграції, який є стратегічним вектором розвитку української держави [2, с.12].

Європейська практика, на основі якої впроваджуються правові стандарти, свідчить про наявність обов'язкових стандартів і стандартів, які мають рекомендаційний характер. Обов'язкові правові стандарти виражаються в правових нормах, які зобов'язують до належної поведінки. Саме ця особливість стандартів багато в чому визнає загальний напрямок розвитку правової системи, оскільки за своєю правовою природою такі норми належать до норм-принципів, а отже, мають установчий характер. Необов'язкові стандарти, які мають рекомендаційний характер, – це породження міжнародного права ХХ століття, коли «швидкість» їх розвитку не збігалася з можливостями й бажаннями окремих держав. Поділ європейських правових стандартів на згадані різновиди обумовив функціонування права у звичайному розумінні, тобто такого, яке має обов'язковий характер, і так званого «м'якого» права. Міжнародні стандарти існують

¹ Кандидат юридичних наук, доцент, доцент кафедри теорії держави і права Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого